

مِرْكِبْ سَنْدِيرْ كَسْبُولْتْ

دبندیغ دغۇن لاین ۲ بىشام اداله جاوه سکالىي درفدى
ایت - مريك لبه گىر برانق درومە، درفدى درومە
ساكىيە - يېغ تىدق جارغ، كران كورغ كاولۇن بھارو
سھارى دوا سھاج افق ظاھر كصيھاتنى روسق -
دان هاروس مىباوا عمور سرت اىبۈئ كورغ صحة
بىراف لەمان. جادى ترغ سودە بھوا الاسن كھوين
دباوه عمور تىدق جادى قواه حجمەن كران بىشام
لاین جوڭ (تراوتەنان چىنا) بايق كھوين
دباوه عمور سدۇغ افق ۲ مريك صحة ۲ بلاڭ.

* * *

تەڭكۈ عبد الرحمن دغۇن رمبۇغۇن تله بالىك
سمۇلا كەملايا ستلە بروندىغ دغۇن سىتىاوسها تانە ۲
جىجاھن بىرىتىشىن. تەڭكۈ عبد الرحمن "لە بىر حاصل
مىتىقىن وقت، مردىكا باڭى فرسكتوان تانە ملايو
ددالىم كومۇنۇلىت "سبولىھىن" فە ۳۱ اوڭسە
1957. ارتىئ جىك بولە دان كادائىن ۲ مېسىز كىن
بھوا ۳۱ اوڭسە 1957 فرسكتوان تانە ملايو
اكن منجادىي سپواه نىڭرى يغىر كراجان سندىرىي
دان مردىكا ددىالىم كومۇنۇلىت.

كراجان بىرىتىش دان كراجان فيدرىيشن اكن
مبواه سكىل اختيار يېغ بولە سەفاي كەندىق ايت
دافة دتونىكىن، كران اين ساتو سورەنجايى
فرىلمىكىان يېغ بىس اكن دامتىق سېراف چەۋە يېغ
بولە دان سورەنجايى اىن اكن بىرچەم بىتسقوق
ساتو فرلىمېكىان يېغ اكن منجادىكىن فيدرىيشن نىڭرى
يېغ بىر فەتەنەن سندىرىي دان مردىكا.

تەڭكۈ عبد الرحمن تله مندافة سكىل يېغ دەتمەۋە
اولىھىن، كچوالىي بىتوان واع درفدى بىرىتىش افېيل
فيدرىيشن بىرىدىي اتس كاكىش سندىرىي كللىق.

7

دەالم كپتاڭ جىاتىن كصيھاتنى بندارنى
سيقافورا تله دېرىي اغڭى ۲ يېغ منجۇقىن بھوا
تيف ۲ سرېبو كاپقى ۲ ملايو يەد ئاظاھر كىن يېغ ماتى لبه
درفدى سراتوس اورغ بىر بىندىغ دغۇن ۵۶ اورغ يېغ
ماتى باڭى لاین ۲ بىشام. تربىيە درفدى كپتاڭ ايت
مك بىرى باڭى ۲ فيكراڭ تله دېرىي دەالىم اخبار درفدى
ليشكۈغۇن اورغ ۲ ملايو سندىرىي يەد اتاراڭ مېتاڭىن
بھوا سىب ۲ باڭى كەمەتىن ايت اياله كران "فو كۈون" ۲
مودا" ۲ يەنى كېپقىكىن درفدى مريكىيەت كھوين مودا.
الاسن يەد بىرى اين سۇولە ۲ سېماڭىي سوات تىفلق
بھوا دەالىم ليشكۈغۇن اسلام عمومىن مەھمۇينكىن
انق "دباوه عمور" . الاسن اين اوله سېماڭىن
فيھق تىدق بولە دەرىيما كران اد سىب ۲ لاین يېغ لبه
معقول . عمومىن كەيدۈون كىت اورغ ملايو دەالىم
كادائىن تىدق بىراف بىغۇ ماكىن اورغ ۲ كىت تىدق
بىراف دەدۋولىكىن ساغۇھە (تىدق دكاؤل) تراوتەنان
ددالماس حاصل. يەدەمكىن اين بىلاڭو كېپقىكىن
كran كەلماھن اىكۈنۈمى اورغ ۲ كىت سدۇغ لاین ۲
بىشام اورغ ۲ چىنا امفەن، مريك دالماس ايت لبه
مغاوتىماڭىن ۲ يەد فەندىغۇ فەلۇ اتۇق كىسلامتن
دىرىي دان انق يەد كندۇغۇن .

سلاين درفدى ايت سەدە دە عمۇمەن، باڭى بىشام
لاین ايت گىر برانق درومە ۲ ساكىيە درفدى درومە
سندىرىي . مريك گىر دسان كران يەشاوتەنان تىدق
فایيە منجاڭ افقىن - يەشكەۋان مريك سەدە مۇرتىي
بىكىيەن مەستىحقىن بىر ئاقى دەرەمىساكىي ايت جىك
ترجادىي فرکارا ۲ يېغ باكل مىباوا كروسقىكىن كەند
دىرىي دان افقىن ۲ كران دەققۇر ۲ سەتىياس اد دىسىسى
مريك سەتىف ساعە. سدۇغ اورغ ۲ كىت، جىك

فاسوکن ۲ تغاتن.

* * *

اکن دفیند افرنجین فیدریشن کران منوبهکن:
(۱) سورهنجای فرخدماتن عوام يع بیس؛ (۲)
سورهنجای فرخدماتن کعادیلن يع بیس دغۇپاپاي
کواں منجالىكىن كرج؛ (۳) سورهنجای فرخدماتن
فوپیس دغۇپاپاي کواں منجالىكىن كرج؛ (۴)
رنچاغۇن ئەتى روکى کران كەملاغان كرج؛ دان (۵)
مجلس فاسوکن ۲ تترافیدریشن.

برکنان واع سورغ متري اقنىڭرى اکن
معمبل جواتن يع دېكتى اوله سىياوسها واع دان
تەڭۈغىن ايت مەندوغى اورسن فرستوجوان واع
اوار نگرى. مشوارە دلندن ايت تەلە مېنچىقىن
دغۇن سقۇوهن دان دغۇن تولس اخلاص كەدو دقىن
فیدریشن دالىم لېڭۈغۇن سترلىغ. وکىل ۲ تانھمالىبو
مېرى فەداڭۇن بەوا تانھمالىبو دان لايىن ۲ اغكوت
سترلىغ اکن بىرسام ۲ مندافة فائىدە جىك اىي
منجادىي اغكوت لېڭۈغۇن سترلىغ ايت دان
كراجان فیدریشن برحاجە هندق تېشكىل دالىم
لېڭۈغۇن ايت لفس اىي منچاۋى طرف كراجان
سندىرىي يع فنوه.

اوله کران فیدریشن معىمبل بەاکىن دالىم
لېڭۈغۇن سترلىغ، دان کران فرنىڭان فیدریشن
ايت ادالە فتتىغ كەد لېڭۈغۇن ايت مك تەلە
درستوجوئى بەوا سوارا كراجان فیدریشن يع دېلىيە
اوله رعىة نگرى، اکن مندافة فرتهانىن دان تىمىباڭان
dalىم فرکارا ۲ يع مەنائى داسىر لېڭۈغۇن سترلىغ.

* * *

برکنان فرتهانىن لوار نگرىي : اېبىل فیدریشن
منچاۋى طرف فرتاهن سندىرىي يع فوھ اىي
اکن برتەڭۈغچواب کران فرتهانىن لوار. فرستوجوان
تەلە دادقىي بەوا فد وقت ايت ساتو فرجنجىن اکن
دبواه اتتارا كراجان فیدریشن دغۇن كراجان
فیدریشن يع مەنۋپاپاي طرف فرتهانىن سندىرىي يع

اکن تاتاپى كراجان بىتىش اکن مېرى بىتوان
جىك فیدریشن مستحق كەد بىتوان واع كران
فرېلنجان مراڭىي فەڭكەنس كومىونىس. فيهمىن
بىتىش بىرچە بەوا بىر كراجان سندىرىي ايت
بىرمعنى بىر كەنۋە كەد دىرىي سندىرىي.

* * *

فراباھن ۲ يع اکن بىلاكى سباڭى حاصل
روندىغۇن دلندن ايت مىسىدە درستوجوءىي
دغۇن رسىي اوله كۆئىن دان مجلس راج ۲ اىالە:
جواتن كتوا منtri اکن دتولىس دالىم
فرنجىن فیدریشن .

فسورهنجاي تېغىنى اکن مبواة سسوات
منورە نصىحة مجلس مشوارە كرج. جىك اىي تىدق
يرستوجوای اکن بىرندىغۇن دغۇن سىياوسها تانەججاهن
سسوەد اىي مېرىتاتەو حاجتن ايت كەد كتوا
منtri.

فصىحة بىتىش (بىتىش ايدبأيسرس) اکن
دتاپىق دالىم ماس ستاهون دغۇن فرستوجوان راج ۲
ملايو. برکنان دغۇن اين مستحق فيندان دبواه دالىم
فرنجىن ۲ نگرىي.

* * *

برکنان دغۇن فرتهانىن دان كىسلامتن نگرىي فول
دفوتسكىن سفترت اين: كرج برکنان دغۇن سكلى
اورسن فرتهانىن دان كىسلامتن دالىم نگرىي اکن
دېكتى اوله سورغ متري انق نگرىي تانھمالىبو
جواتن اين اکن دېكتى اوله كتوا منtri سندىرىي.
اي اکن منجادىي فەرسەي مجلس يع اکن مەلۇلەك
فەراغن ملاون فەڭكەنس ۲ كومىونىس.

دېرېقتىر اوف اوفرىشىن اکن تروس مەلۇلە
فاسوکن ۲ يع منجالىكىن فرجهاغۇن ملاون
فەڭكەنس. اي منجادىي سورغ اغكوت مجلس يع
مەلۇلەك فەراغن ايت.

ساتو مجلس فاسوکن ۲ تترافیدریشن اکن
دتوپەككەن مجلس اين اکن مەورىسken فرکارا ۲

يع جلک دناهن کماهوان ایت مک سده تنتو کادان
 تیدق فواسمهاتی یغبرهیا اکن تیمبول . ملاک
 معهندقکی فرکنان ”کالو بوله“، ایت دبواع !
 سبالیکن بوله فول دفندغ ”کالو بوله“، ایت
 سوات کبیجقستان یعدکوناکن او له تعکو انتوق
 ملفسکن بلعکو يع منوغکو دهدافن یغترایکه
 ددالم اقرارن دغۇن فيھق فرایکاتن . تعکو هاروس
 مغتهوی افیل مردیکا دری مک حق ۲ انق داڭع
 ایت سده تنتو اد دان کلايیکن مریک سده بارغ
 تنتو اکن سبوليھکن مریک نمبو لوه جواتن ۲ کراجان
 یغدھولۇن دبو لوه او له اورغ ۲ ملايودان اغىریس
 سماچ . یغدەمکین اداله سوات فرسا یعن يع بسىر يع
 مستحق دفرھاتی او له تعکو دغۇن صفتىن سباگىي
 اورغ یغبرداره ملاييو . کران ایت دغۇن فرکنان
 ”کالو بوله“، اتو ”سبوليھن“ ایت دافنه کلک
 باکىي تعکو میکرکن افکه کلک اورغ ۲ ملاييو اکن
 دافە بھاکىن ۲ يغاوتام، اتو دافتکه تعکو کلک نمبوأة
 دالىيە سكىران کلايیکن اورغ ۲ ملاييو يلىوم
 منچو كېي انتوق مىڭىز فرتدىغان دەتكىرى اين .

* * *

ددالم کىسداهن روندىيەن دىلندن ایت - يع
 تیدق تردىغىر لىشىۋىغ ايداله چورق كېغسان دەلمايا
 نتتى . ملاييو كە اتو ملايانىكەن . حال اين تیدق دىسپو ۲
 دان تعکو هاش مىرغىكەن دهدافن عموم بەھوا اورغ ۲
 چىنا دەلمايا تعکو بھاگىكىن كەد تىك بھاگىكىن:
 (1) چىنا سىفتر عىم . سى . اىه . م . (2) چىنا فرو
 كومىنىتىخ دان (3) چىنا كومىونىس قە دان فول تعکو
 مېتاكن كەكمارن فنتتۇ ۲ كەبى مکە سباگىي ملايان .
 مېھاگىكىن چىنا كەد تىك فريشكە اين اداله
 ساعە سوکر . ددالم عىم . سى . اىه . سندىرىي ماسىيە
 تىلىمە اورغ ۲ يع فرو . كومىنىتىخ دان بىرداره كومىنىتىخ
 سكالىيغۇن اى تله بىراف كىتونىن دىسىنى . اين قىرغۇ
 دان ظاھر دغۇن پتائى - دان سبالىك ایت فول كىت
 ملىمە بەھوا ماسىيە باپق اورغ ۲ يع هاروس اد ددالم

9

خنوه برکنان دغۇن اورسۇن ۲ فرتاھن دان بنتو
 مېبىتىو دالىم فرکارا فرتاھن .
 كراجان فيدرىشن اکن نېرى كەد كراجان
 بىرىتىش حق مەكلۇناكەن دتانھەملايىو فاسوقكەن ۲
 تىنرا يغدەمکەن دىنەن كران منويكەن كواجىقەن ۲
 كومىولىت دان ايتىرنىتىل . دان كراجان بىرىتىش
 اکن منولۇغ كراجان فيدرىشن دالىم فرتاھن لوارنەكىرىش .
 كراجان بىرىتىش اکن بىرىنلىغ دغۇن كراجان
 فيدرىشن برکنان دغۇن فرکارا مەكلۇناكەن حقن ۲
 منورە فرجىنجىن ایت . بوتىر ۲ فرجىنجىن ایت هەندقەن
 دكاجى او له ساتو بدان كرج دتانھەملايىو يغاڭىن
 دتوبەكىن سېراف لكس يع بولە، يغاڭىن مەندۈغىي
 بېراف اورغ و كىيل كراجان بىرىتىش دان سام باپق
 و كىيل ۲ كراجان فيدرىشن، ترماسوق سئورغ و كىيل
 راج ۲ ملاييو .

فغروسي بدان كرج ایت دچادغىكەن فسورەجاي
 اکوچ بىرىتىش داسيا تىڭلارام دان كراجان ۲
 اوستراليا دان نىوزىلەند دەجفۇۋە مەھىتىر فەرھاتى ۲
 مەچھاضىرىي مشوارتن . ۲

* * *

او له کران رواغن اين سەفيه مک اداله
 سوکر ھندق مەغولىس ساتو فرساتو حال ۲ يغددافە
 او له رومنۇغۇن مردیکا كەلندن ایت . مردیکا 31
 او كىس 1957 ”سبوليھن“، ایت دفندغ او له سەھاكىن
 فيھق اداله مننجۇقكەن سوات كىلماھن كەد مقصود
 مردیکا ایت كران ”سبوليھن“، اتو ”کالو بوله“
 يغدەمە مقصودكەن درفەد فرکنان اغىریس ”ايف
 فوسىل“ ایت اداله نېرى سوات تالى يع فنچىخ
 انتوق منچاھىي . كەردىكەن يغدەمکەن دىنەن
 كراجان بىرىتىش كلک هاروس اکن مېتاكن ”بلوم
 بولە“، لاگىي، دن سده تنتو يغدەمکەن اکن
 مەچچىو اکن اوەمە . فيھق اين مندغ بەھوا دغۇن تالى
 ”کالو بوله“، ایت اداله سباگىي سوات او كران
 درفەد كراجان بىرىتىش انتوق مېمىقىكەن حىرىتە رعىيە

این هاروس فرکارا بهارو باکی ملایا. افکه
نکری ۲ یعنی باقی جندان سفرت دکلشن اتو دیسیغافورا
امفهان تیدق ماو معیکوہ تلادن ایت سفای طرف
تف ساکی وانتایع مورنی. سیاف یعنی باکل
مولاءین اکن کیت لیمه کلق. بردیری سندیری
لبه بایک درف دبرگتیوغ کف د سوامی یعنی تیدق
معاندهکن رومه مغکانه بونکن؟

غرتوبهن ایت یعنی چندروغ اتو بکرج دعن دیم ۲
مبنتو کومیونیس. سبب ایت تیدق ادیش لبه بایک
منوره فنداغن سیماکین اورغ، اتوق منتوکن
کطاعتن مریک سلاین درف د تشكو برترغ ۲ میتاکن
بعوا کفسان باکی ملایا ایاله بعشما ملایو سفتر
یشچیفتاکن او له فتر اعیم. فی. ایه. سی. چه. ایه.
دهلو.

* * *

ستورغ یعنی مناکن دیرین "رومیو" تله منولیس
ددالم مجلمن ممارهی کیت کران تیدق مغکماری چین
فیخ دبلیوکن دان او له یشدمکین ای منوده بهواهان
اورغ ۲ دری نکری سیغا بر جواغ دان دری نکری
او تاسهاج یعنی کیت بلیوکن دعن دتمه لایکی دعن
کات ۲ صاحب الفضیله دان دچیو مفول تاغن هشک
فوستن. فاکی چیوم ۲ ایت بیاش دلاکوکن او له
رومیو یعنی جاتوه چتنا کف د جولیا لالو میواه
.... کران معیکوہ نفسون سفتر جوک
یغدوهش ایت.

چوب فرهاتیکن - فشکه ۲ صاحب الفضیله ایت
تیدق دمیتیکن کف د کولغن ۲ یعنی ترنتو تنافی کف د
اهل ۲ آکام بوکن سهاج اورغ ۲ بغير اصل دری
نکری او تنا تنافی دری نکری کربو فون (معیکوہ
اصطلاح رومیو) اکن مندافة کلارن صاحب الفضیله
جک ای برعلم ددالم فرکارا آکام. تنافی کالو چین
فیخ هندق دکلرن صاحب الفضیله مک سده تنتو
اورغ ۲ اسلام تیدق ما هو منیماش. اورغ ۲ یعنی
معاکو غکن ۲ اتو یعنی جادی فقیکوہ چین فیخ سهاج
یعنی باکل برکات "صاحب الفضیله" چین فیخ کران
ای تله منجادی فقیکوت. سدغ دبلیوکن سهاج اورغ
تیدق کمر اف لایکی دصاحب الفضیله کن، کچوالی
کالو ای علماء اسلام بهارو بکیتو بوع! کالو اوق
اورغ کومیونیس اتو فقیکوہ کومیونیس سهاج
بهارو تائسن کالو چین فیخ تیدق دبلیوکن -
تیدقه بکیتو؟

تشکو عبدالرحمن، ددالم کپتانش کف د اخبار ۲
دلندز، بعوا ای اکن بکرج کرس معها فوسکن
فعکانس ۲ کومیونیس. ای تیدق میتاکن دعن اف
چاران - ادکه هان دعن مقاداکن کراهن ۲ عام سهاج
دعن تیدق دسر تای دعا ۴ه منجاوه هکن اورغ ۲
کیت درف د هشکافی او له فهان ۲ ایت. کیت بر فندافه
معها فوسکن کومیونیس ده ملایا - تیدق هان ددالم
فرستجتان تنا فی جوک ددالم بهاکین ۲ لاين تراوتهان
دچاری اختیار ۲ اتوق میونه فرو فکن دان
مخا ختیار کن سفای اورغ ۲ کیت چتنا دان معرقی
کف د اکمان.

* * *

دجو قجا کر تام اندو نیسیام تله تر بتوق سبواه
بدان "فرساتوان وانتا بر دیری سندیری هشکانا
چفتا" دعن پوپا سنتو سو هرسونو سباکی کتوان.
اگنوت بدان این تردیری دری وانتا ۲ یعنی هیدوف
داتس کاکی سندیری اتو یعنی تیدق برسوامی (جندان
او وانتایع تیدق اکن برسوامی) یغتله براوسیا
سکو غنی ۲ تاهون.

مقصود بدان این ایاله اتوق منجوقکن کف د
عموم بعوا مریکتیت دافه هیدوف داتس کاکی
سندیری دان معمو پایی هرگ ک دیری سفتر جوک
وانتا ۲ یغلاین. او سما مریک ایاله اتوق
مندیریکن شریکه بکرجسام، مندیریکن کدی ۲
باکی ملایانی کفر لوان اگنوتان هاری ۲ سرت
ملواسکن فشم وان دان سامفهان.